

ตลาดน้ำท่าคา กับวิถีชีวิตชุมชน

ตำบลท่าคา อําเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

นายเรวัต ฤกษ์มงคลกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ตลาดน้ำท่าคา กับวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำท่าคา ตำบลท่าคา อําเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงอยู่ของตลาดน้ำท่าคา กับวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบตลาดน้ำท่าคา ความเป็นมาและเอกลักษณ์ที่สำคัญของตลาดน้ำท่าคา และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคา และทุนทางสังคมของชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคาที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีพื้นที่ที่ศึกษา คือ ตลาดน้ำท่าคา ตั้งอยู่บริเวณคลองพันล่า หมู่ที่ ๒ บ้านคลองศาลา ตำบลท่าคา อําเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบไปด้วยผู้ค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา ชาวบ้าน และผู้นำชุมชนในชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคา ภายใต้แนวคิดวิถีชีวิตชุมชน และแนวคิดทุนทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่าวิถีชีวิตชุมชนทั้ง ๓ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน วิถีชีวิดด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชุมชน และวิถีชีวิต ด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนต่างมีบทบาทสูงยิ่งต่อความสัมพันธ์กับตลาดน้ำท่าคา ซึ่งส่งผลทำให้ตลาดน้ำท่าคาสามารถดำรงอยู่มานานถึงปัจจุบัน โดยพบว่าสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน ทำให้มีการสร้างบ้านเรือนให้อยู่ติดหรือใกล้กับเครื่อข่ายทางน้ำ เพื่อการใช้ประโยชน์จากเครื่อข่ายทางน้ำเหล่านี้ รวมถึงการใช้เรือพายสำหรับสัญจรไปซื้อขายสินค้าที่ตลาดน้ำท่าคาได้โดยง่าย ตัววิถีชีวิตชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ทำให้เกิดอาชีพที่เหมาะสม นั่นคือ อาชีพการทำสวนมะพร้าว และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา โดยทั้งสองอาชีพต่างเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา ทำให้ตลาดน้ำท่าคาอุดมไปด้วยสินค้าทางการเกษตรมากมาย ให้เลือกซื้อหา และสำหรับวิถีชีวิตชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมและวัฒนธรรมของชาวสวนมะพร้าวในพื้นที่ตำบลท่าคา เป็นสังคมที่ไม่มีเวลาในการปฏิสัมพันธ์กันยกเว้นแต่การแสดงออกผ่านเครื่อข่ายทางน้ำ นั่นคือ งานแข่งขันกีฬาทางน้ำประจำปีของตลาดน้ำท่าคา และการซื้อขายสินค้าโดยมีตลาดน้ำท่าคาเป็นศูนย์กลาง ในวันข้างหนึ่งและข้างต่อไป ทุก ๆ ๒ ค่ำ ๓ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ นั่นเอง

สำหรับความเป็นมานั้น ตลาดน้ำท่าคาเคยเป็นตลาดน้ำก่อน โดยตั้งอยู่บริเวณ ทำนบดินที่ก้นคลองท่าคาที่จะไปเชื่อมต่อกับคลองแม่กลอง ต่อมาจึงมีการข้ายามาซื้อขายกัน บนเรือ เกิดเป็นตลาดน้ำท่าคาเป็นครั้งแรก ส่วนสภาพโดยทั่วไปในอดีตของตลาดน้ำท่าคาเป็น สถานที่เพื่อการซื้อขายสินค้าที่มีเรือมาซื้อขายเป็นจำนวนมาก และจอดเต็มตลาดด้วยกล่อง แต่ปัจจุบัน จากการแสวงความเปลี่ยนแปลงทางการคมนาคมทางบก และการท่องเที่ยว ทำให้จำนวน เรือของพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาขายได้ลดจำนวนลงเหลือเพียงหลักสิบ อย่างไรก็ตาม ตลาด น้ำท่าคาเกียบคงรักษากลั่นกันที่สำคัญมาก เช่น ในอดีตอาไวได้ ไม่ว่าจะเป็นในมิติด้านช่วงเวลา ที่มาซื้อขาย พื้นที่ที่มาซื้อขาย สินค้าที่มาซื้อขาย และผู้คนที่มาซื้อขาย ทำให้ตลาดน้ำท่าคา กลายเป็นตลาดน้ำที่ชุมชนที่หลงเหลือเพียงแห่งเดียวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ส่วนทุนทางสังคมของชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคาที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา พบว่า มีทุนวัฒนธรรม ทุนบุคคล ทุนเครือข่ายและความสัมพันธ์ และทุนภูมิศาสตร์ แต่จาก ผลการศึกษานี้พบว่า ทุนภูมิศาสตร์เป็นการค้นพบประภากูรรณ์ใหม่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ ทุนทางสังคม เนื่องจากยังไม่เคยมีการกล่าวถึงในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคมมาก่อน กล่าวคือ สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มิได้ถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ มิใช่เฉพาะ ทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้นที่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคมได้ หากแต่ยังมีลักษณะทาง ภูมิศาสตร์หรือภูมิประเทศที่ควรนับเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคมด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะต่อชุมชน ต้องรักษาสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ชุมชนตามบล ท่าคา ร่วมกันรักษาวันเวลาที่มาซื้อขายของตลาดน้ำท่าคา รวมถึงการปลูกฝังอาชีพพ่อค้าแม่ค้า ตลาดน้ำท่าคา ส่วนข้อเสนอแนะต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรมีการทำประชาคมที่เกี่ยวข้องกับตลาด น้ำท่าคา มีการพิจารณามาตรการหรือกฎหมายที่ควรปฏิบัติในการซื้อขายสินค้าหรือการท่องเที่ยว ที่ตลาดน้ำท่าคา อีกทั้งการพิจารณาจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายสินค้าของตลาดน้ำ ท่าคา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อ ตลาดน้ำท่าคาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาเที่ยว ตลาดน้ำท่าคาในวัน ข้างขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๓ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ เปรียบเทียบกับที่มาเที่ยวตลาดน้ำท่าคาในทุกวัน เสาร์ – อาทิตย์ อีกทั้งการทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่มีต่อตลาดน้ำท่าคาของ พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาในวันข้างขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๓ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ เปรียบเทียบกับที่มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาในทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ และควรมี การศึกษาผลกระทบของตลาดน้ำท่าคาจากกระแสการท่องเที่ยว รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดทำศูนย์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายสินค้าของตลาดน้ำท่าคา

บทนำ

จังหวัดสมุทรสงครามหรือเมืองแม่กลอง เป็นจังหวัดที่เล็กที่สุดในประเทศไทย คือมีพื้นที่ประมาณ ๔๙๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ ไร่ (สุรจิต ชิรเวทย์, ๒๕๔๗, น.๓) ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลด้านตะวันตกของประเทศไทย โดยมีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มและไหลออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม (ราตรี โตเพ่งพัฒน์, ๒๕๔๗, น.๑๗๔) อีกทั้งยังมีคลองสายต่างๆ จำนวน ๓๕๖ สาย โทางไปเป็นเครื่อข่ายเหมือนไข่แมงมุม ทำให้จังหวัดสมุทรสงครามมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “จังหวัด ๓ น้ำ” คือ มีน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติที่สอดคล้องกับระบบนิเวศที่แตกต่างกัน เช่น บริเวณตอนบนของจังหวัดจะทำสวนผลไม้ สวนเตียน เนื่องจาก การขึ้น-ลงของน้ำเป็นน้ำจืด ส่วนบริเวณตอนกลางจะทำสวนมะพร้าวผล และมะพร้าวน้ำดalem เนื่องจากสามารถทนต่อสภาพของน้ำกร่อย และน้ำเค็มบ้างบางช่วงเวลาได้ ส่วนตอนล่างจะทำนาเกลือ ทำป่าโกงกางเผาถ่าน ทำนาถุง และทำประมงทะเล ด้วยเหตุที่เป็นน้ำเค็ม เป็นต้น โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ ที่ทำให้ในอดีตมีการเรียกงานเรือกสวนผลไม้แห่งนี้เปรียบเทียบกับการทำเรือกสวนผลไม้ของบางกอกกว่า “บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน” (สุรจิต ชิรเวทย์, ๒๕๔๗, น. ๔๐-๔๑)

ก่อนปี พ.ศ.๒๕๑๖ ซึ่งเป็นช่วงเวลา ก่อนที่ถนนพระราม ๒ หรือถนนนนบุรี – ปากท่อ จะสร้างเสร็จเชื่อมการคมนาคมทางถนนจากกรุงเทพมหานครลงสู่ภาคใต้ โดยตัดผ่าน จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเสริมเส้นทางถนนสายเพชรเกษมที่มีเส้นทางตัดผ่านจังหวัดนครปฐม และจังหวัดราชบุรี นั้น จังหวัดสมุทรสงครามยังคงดำรงความเป็นเมืองปิดที่ต้องอาศัยการติดต่อกับโลกภายนอกผ่านเส้นทางแม่น้ำแม่กลอง เส้นทางถนนสายแม่กลอง – ปากท่อ (สายเก่า) และเส้นทางรถไฟฟ้ายังแม่กลอง-วงเวียนใหญ่ (สุรจิต ชิรเวทย์, ๒๕๔๗, น. ๑๐) ส่วนการเดินทางภายในจังหวัดสมุทรสงครามก็อาศัยเส้นทางถนนตามลำน้ำแม่กลอง และคูคลองสาขาที่มีอยู่อย่างมากหลายปีนหลัก ทำให้จังหวัดสมุทรสงครามมีตลาดน้ำเป็นแหล่งสำคัญของการซื้อขายของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่หลายแห่งทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เช่น ที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มีนัดบางปีน นัดคลองโคน ที่อำเภออัมพวา มีตลาดน้ำอัมพวานัดท่าคา และนัดบางจาก ส่วนที่อำเภอบางคนที มีนัดบางนกแวง นัดบางน้อย เป็นต้น โดยตลาดน้ำทั้งหลายเหล่านี้จะจัดขึ้นสลับกันด้วยการเรียงตามลำดับตามวันข้างหนึ่งและข้างแรม (ราตรี โตเพ่งพัฒน์, ๒๕๔๗, น. ๑๘๑)

ปัจจุบัน ด้วยระบบการคมนาคมทางบกที่สะดวกสบายและเข้าถึงทุกพื้นที่ ส่งผลให้ตลาดน้ำในจังหวัดสมุทรสงครามสำหรับเพื่อการซื้อขายของผู้คนในท้องถิ่นได้หลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียว นั่นคือ ตลาดน้ำท่าคา ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณคลองพันลา (ราตรี โตเพ่งพัฒน์,

(๒๕๔๓, น. ๒๐๒) ของหมู่ที่ ๒ บ้านคลองศาลา ตำบลท่าค้า อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้ ชุมชนท้องถิ่น โดยรอบตลาดน้ำท่าค้าแห่งนี้จะมีลักษณะทางภูมิประเทศที่สำคัญ คือ มีคลองท่าค้าเป็นคลองสายสำคัญของหมู่บ้านที่พาดผ่านกลางหมู่บ้าน และมีคลองข้ออย หรือคลองสาขา เชื่อมต่อกัน ได้แก่ คลองพันล่า คลองสวนทุ่ง คลองบุนเจ็ก เป็นต้น และด้วยเหตุที่การมีคลองหลายสายพาดผ่านนี้เอง ทำให้เกิดลักษณะพิเศษ ๒ ประการ ประการแรก คือ การเดินทางของชาวบ้านยังนิยมเดินทางโดยใช้เรือเป็นพาหนะ แม้ว่าจะมีถนนลาดยางเชื่อมกับโลกภายนอก และประการที่สอง คือ บังคับมีตลาดน้ำสำหรับเป็นสถานที่ซื้อขายของคนในท้องถิ่น ซึ่งก็คือ ตลาดน้ำท่าค้า นั่นเอง โดยที่ตลาดน้ำแห่งนี้สามารถดำเนินการอยู่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นแห่งนี้มาได้อย่างยาวนานนับร้อยปีจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ชุมชนท้องถิ่น โดยรอบตลาดน้ำท่าค้าดังกล่าวนี้ก็มีลักษณะของความเป็นชุมชนสูงมาก และต่างก็มีความสมัครสมานสามัคคี และเอื้ออาทรต่อกัน (ยุคลธร เศษวนารถ, ๒๕๔๕, น. ๔๕)

อย่างไรก็ตามเอกสารลักษณ์ของตลาดน้ำท่าค้าอันเนื่องมาจากการดำรงอยู่มาอย่างยาวนาน และสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการค้าขายทางน้ำของคนในท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริง นั้น ก็คือการอยู่ร่วมกับชุมชนท่ามกลางปัจจัยที่อาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อเอกสารลักษณ์ดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับจังหวัดสมุทรสงครามและองค์กรบริหารส่วนตำบลท่าค้าเคยดำเนินการพัฒนาตลาดน้ำท่าค้าให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ด้วยการให้มีการเพิ่มวันออกตลาดน้ำอีก ๒ วันในทุกสัปดาห์ คือ วันเสาร์ – อาทิตย์ ในปี พ.ศ.๒๕๓๘ ปี พ.ศ.๒๕๔๐ และปี พ.ศ.๒๕๔๒ นอกเหนือจากนัดมาซื้อขายกันในวันข้างขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ แต่การจัดตลาดน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ และต้องปิดตัวไปในที่สุด (ยุคลธร เศษวนารถ, ๒๕๔๕, น. ๔๙-๕๑) เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้ามีความเคยชินกับวิถีการค้าขายทางน้ำแบบดั้งเดิมตามวันทางจันทรคติ หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ การท่องเที่ยวไม่สามารถทำให้วิถีการค้าขายทางน้ำที่เคยมีมาในอดีตจันถึงปัจจุบันต้องเปลี่ยนแปลงไปนั้นเอง (ยุคลธร เศษวนารถ, ๒๕๔๕, น. ๑๐๐) ดังนั้น ตลาดน้ำท่าค้า จึงยังคงมีกิจกรรมซื้อขายกันระหว่างผู้คนในท้องถิ่นเฉพาะวันข้างขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ เมื่อันเช่นในอดีต (ปัจจุบัน ตลาดน้ำท่าค้ากลับมาเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวในวันเสาร์ – อาทิตย์อีกครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒, น. ๑๒๗))

การที่ตลาดน้ำท่าค้าหรือนัดท่าค้ายังคงสามารถดำเนินการเป็นตลาดน้ำที่ทำการซื้อขายกันระหว่างผู้คนในท้องถิ่นที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันและสามารถสืบทอดเนื่องต่อไปในอนาคตได้ ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลให้ตลาดน้ำท่าค้าสูญเสียเอกสารลักษณ์แบบดั้งเดิมไปบ้าง ยกตัวอย่างเช่น การคมนาคมทางบกที่สะดวกต่อการทำให้เกิดการซื้อขายสินค้าหรือการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าค้าเป็นระยะดังที่กล่าวมาข้างต้น

แต่ต่อมาคนนำท่าคากีฬาจะหันให้เห็นความเข้มแข็งที่สามารถยืนหยัดในทำกกลางกระแสงของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้มีความสนใจในการที่จะศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับต่อคนนำท่าคากีฬา แล้วมุ่งของการดำรงอยู่ของต่อคนนำท่าคากีฬา มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบต่อคนนำท่าคากีฬาอย่างไร ต่อคนนำท่าคากีฬาเป็นมาและเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างไร และปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบต่อคนนำท่าคากีฬาเป็นอย่างไร และทุนทางสังคมของชุมชนโดยรอบต่อคนนำท่าคากีฬาที่เกี่ยวข้องกับต่อคนนำท่าคากีฬาเป็นอย่างไร

การศึกษารั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงอยู่ของต่อคนนำท่าคากับวิถีชีวิตชุมชนโดยรอบต่อคนนำท่าคาก ความเป็นมาและเอกลักษณ์ที่สำคัญของต่อคนนำท่าคาก และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบต่อคนนำท่าคาก และทุนทางสังคมของชุมชนโดยรอบต่อคนนำท่าคากที่เกี่ยวข้องกับต่อคนนำท่าคาก ภายใต้แนวคิดวิถีชีวิตชุมชน และแนวคิดทุนทางสังคม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม คือ มุ่งศึกษา สภาพชีวิต ความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ทัศนคติ วิธีคิด ความรู้สึก การปรับตัว การแก้ไขปัญหา และการให้ความหมายตามประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษา ดังนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเหมาะสมกับการศึกษานี้ เพราะเป็นวิธีที่วิเคราะห์ข้อมูลละเอียด มีความต่อเนื่องของช่วงเวลา สามารถนำปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์มาเปลี่ยนความหมาย และอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

ความเป็นมาและเอกลักษณ์ที่สำคัญของต่อคนนำท่าคาก และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ต่อคนนำท่าคากเคยอยู่ในสถานะของการเป็นต่อคนมาก่อน โดยตั้งอยู่บริเวณท่าน้ำดินที่กั้นคลองท่าคากที่จะไปเชื่อมต่อ กับคลองแม่กลอง ต่อมาจึงมีการข้ายามาซื้อขายกัน บนเรือ เกิดเป็นต่อคนนำท่าคากเป็นครั้งแรก โดยมี ถนน นุญปลด เป็นผู้ริเริ่มให้เกิดขึ้น มีอาณาบริเวณยาวตลอดคลองท่าคาก ตั้งแต่บริเวณหมู่ที่ ๑๒ กับหมู่ที่ ๕ ของตำบลท่าคางจนถึงวัดตนีสารรค์ ส่วนใหญ่ที่จัดต่อคนนำท่าคากในวันข้างหน้าและข้างแรมทุก ๒ ค่ำ ๓ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ก็เพื่อมิให้จัดต่องกับวันนัดของต่อคนนำท่าคาก อันนี้ คำว่าท่าคานั้น มีข้อสันนิษฐานว่า ในอดีตพื้นที่แถบนี้มีการทำนาในร่องสวน จึงมีทางน้ำเป็นทางที่ชาวนา เรียกว่า ปลัก สำหรับให้ความใช้เดิน และกินน้ำ แต่เป็นปลักที่ลึกมาก เรื่องสามารถผ่านเข้ามาได้ แต่ไม่ทะลุ ครึ่นพระบาทสมเด็จพระปูชนียาจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จประพาสต้นตามเส้นทางไปบ้านกำนันจัน ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลท่าคากในปัจจุบัน จึงทรงตรัสตามว่า จะปล่อยให้คากอยู่ทำไว ทำไมไม่ชุดให้ทะลุ จึงกลายเป็นที่มาของคำว่า ท่าคาก นั่นเอง

สภาพโดยทั่วไปในอดีตของตลาดน้ำท่าคาเป็นสถานที่เพื่อการซื้อขายสินค้าระหว่างพ่อค้าแม่ตลาดน้ำท่าคาค้าด้วยกัน และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา กับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชน ตำบลท่าคา ซึ่งมีเรือที่มาซื้อขายเป็นจำนวนมาก และจอดเดิมตลอดลำคลอง โดยมีการจัดระเบียบของเรือที่นำสินค้าประเภทต่างๆ มาซื้อขายด้วยการจัดทำป้ายระบุชื่อสินค้าบริเวณริมคลองตั้งแต่ต้นคลอง จนถึงปากคลอง นอกจากนี้ ยังมีอาคารบ้านเรือนตั้งอยู่ริมคลองท่าคาและคลองสาขาบริเวณที่เป็นที่ตั้งของตลาดน้ำท่าคา เพื่อเป็นร้านค้าสำหรับซื้อขายกับเรือที่มาค้าขายที่ตลาดน้ำท่าคาด้วย สินค้าที่มีการซื้อขายกันที่ตลาดน้ำท่าคา มักเป็นสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค และสินค้าในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ปัจจุบัน ตลาดน้ำท่าคา ได้ขยายมาตั้งอยู่บริเวณคลองพันล่า หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยยังคงมีการซื้อขายสินค้าของพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา กับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชน ตำบลท่าคา ในวันข้างหนึ่งและข้างแรกทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. โดยจำนวนเรือของพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาขายได้ลดลง จำนวนลงจากหลักห้อขึ้นไปเพียงหลักสิบ อย่างไรก็ตามตลาดน้ำท่าคาได้เพิ่มวันซื้อขายทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ขนาดของตลาดน้ำท่าคาลดลง และมีการเพิ่มวันซื้อขายทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ เนื่องจากสาเหตุ ๒ ประการ กล่าวคือ ผลกระทบจากการพัฒนาระบบการคมนาคมทางบก และกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และท่องเที่ยวทางอีกต่อหนึ่งของวิถีชีวิตริมน้ำไทยที่พึงพาสายน้ำเป็นหลัก ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทั่วไปของตลาดน้ำท่าคา เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต

แม้ว่าความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบการคมนาคมทางบก และกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดน้ำท่าคาอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ แต่ตลาดน้ำท่าคา ก็ยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ของตลาดน้ำท่าคาไว้ได้เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพเดิมในอดีต กล่าวคือ ในอดีตด้านซ้ายวันเวลาที่มาซื้อขาย ตลาดน้ำท่าคา ยังรักษาเวลาการซื้อขายของตนเหมือนอย่างเดิม คือ ในวันข้างหนึ่งและข้างแรกทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ในขณะที่ เมื่อพิจารณาด้านพื้นที่ที่มาซื้อขาย พบว่าพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา กลุ่มตั้งเดิมและกลุ่มใหม่ ยังคงเน้นการซื้อขายสินค้ากันบนเรือมากกว่าที่จะขยับขึ้นไปค้าขายบนบก ส่วนมิติด้านสินค้าที่มาซื้อขาย จากการศึกษาพบว่าสินค้าหลักที่สำคัญที่พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคานำมาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาอย่างสม่ำเสมอ คือ สินค้าทางการเกษตรที่พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาสามารถผลิตขึ้นได้เอง ร่วมกับสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค เมื่อขึ้นกับประเภทของสินค้าที่มีการซื้อขายนับแต่อดีต และสุดท้ายในมิติด้านผู้คนที่มาซื้อขาย เห็นได้ว่าชาวบ้านทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ตำบลท่าคา เป็นสูก้ากกลุ่มหลักที่นิยมมาเลือกซื้อขายสินค้ากับพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่ตลาดน้ำท่าคาในช่วงวันข้างหนึ่งและข้างแรกทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ

อนึ่ง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตลาดน้ำท่าคາเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีตก็มีด้วย เช่นกัน โดยเมื่อพิจารณาในด้านมิติด้านช่วงวันเวลาที่มาซื้อขาย เห็นได้ว่ามีการจัดตลาดน้ำท่าคາเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ ทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื่องจากอิทธิพลจากระดับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน ส่วนมิติด้านพื้นที่ที่มาซื้อขาย เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจึงมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณตลาดน้ำท่าค้าอย่างขนาดใหญ่ หากแต่ลิ่งเหล่านี้เป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนท่องเที่ยวที่มาซื้อขายชุมชนวิถีชีวิตชุมชนของตลาดน้ำท่าค้า และพ่อค้าแม่ค้าบ่นบกที่นิยมนำสินค้านานาชนิดมาซื้อขายในทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ เป็นส่วนใหญ่มากกว่า ในขณะที่ เมื่อพิจารณาในด้านมิติด้านสินค้าที่มาซื้อขาย พบว่าสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กรอบรูป เสื้อยืด หมวก เป็นต้น ได้เข้ามารูปเป็นส่วนหนึ่งของระบบการซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าค้าด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดนำที่ยวตามเส้นทางการเดินทางเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ของชุมชนตำบลท่าค้า อีกด้วยสุดท้าย ในมิติด้านผู้คนที่มาซื้อขายได้เกิดลูกค้ากลุ่มใหม่ที่มาตลาดน้ำท่าค้าเพิ่มขึ้น นั่นคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มายังตลาดน้ำท่าค้าแห่งนี้ อีกทั้งเกิดกลุ่มพ่อค้าแม่ค้ากลุ่มใหม่ด้วยกล่าวคือกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าบ่นบกที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ชุมชนตำบลท่าค้า โดยนิยมนำสินค้านานาชนิดมาซื้อขายในทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ เป็นส่วนใหญ่

วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าค้า

(๑) สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าค้า

การที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ตำบลท่าค้าประกอบด้วยเครือข่ายของระบบคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำราง และลำประโอด โอบâyถึงกันมีผลต่อรูปแบบการสร้างบ้านเรือนในชุมชนท่าค้า เนื่องจากบ้านเรือนในชุมชนตำบลท่าคามีลักษณะเป็นเรือนทรงไทยพื้นถิ่น และเรือนไทยโบราณที่มีการยกเสาสูง เพื่อให้สามารถป้องกันจากน้ำท่วม และน้ำหลัก อีกทั้งตัวเรือนของบ้านจะหันหน้าให้กับคลอง หรือเส้นทางการคมนาคมทางน้ำ และบริเวณหน้าบ้านที่หันหน้าเข้าหาคลองเกือบทุกหลังมีส่วนเปิดโล่งที่ใช้สำหรับเป็นชาน ศาลา ท่าน้ำ หรือบันไดท่าน้ำ นอกจากนี้ ยังมีอุโมงค์เรือ หรือท่ออดเรือโดยจะสร้างไว้ที่หน้าบ้าน หรือข้างบ้าน หรือใต้ดุนบ้าน เพื่อเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าค้าสามารถเดินทางคมนาคมทางน้ำได้อย่างง่ายดาย รวมถึงการเข้าถึงตลาดน้ำท่าค้าจากบ้านเรือนในชุมชนตำบลท่าค้าได้โดยง่ายอีกด้วย

นอกจากมีผลต่อรูปแบบการสร้างบ้านเรือนชุมชนในท่าค้าแล้ว ลักษณะทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ตำบลท่าค้า ทำให้พื้นที่ตำบลท่าคามีลักษณะที่พิเศษ กล่าวคือ มีการผสมผสานในการเดินทางคมนาคมร่วมกันทั้งการคมนาคมทางบก และการคมนาคมทางน้ำ

โดยชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าคามีการพั่งพาเส้นทางการคมนาคมทางน้ำแหล่งน้ำสำหรับเป็นการใช้ประโยชน์เพื่อการสัญจร การลำเลียงสินค้าทางการเกษตรเพื่อซื้อขาย รวมถึงการค้าขายทางน้ำที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าค้าด้วยอีกด้วย จึงมีช่วงส่วนเสริมบทบาทของตลาดน้ำท่าค้าให้กลายเป็นตลาดน้ำเพื่อการซื้อขายสินค้า เพื่อการอุปโภคบริโภคที่สำคัญในชีวิตประจำวันของชุมชนตำบลท่าค้าอีกด้วย

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่พิเศษอีกอย่างของพื้นที่ตำบลท่าค้า นั่นคือ การที่พื้นที่ตำบลท่าค้าอยู่ใกล้กับชายฝั่งทะเล ทำให้น้ำเค็มจากอ่าวไทยสามารถแทรกผ่านเข้าสู่พื้นที่ตำบลท่าค้าผ่านเครื่องยนต์คลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำรัง และลำประโถงมากมายได้อีกอย่างง่ายดาย อันเป็นผลมาจากการน้ำขึ้น – น้ำลง ซึ่งเป็นตัวกำหนดความสะดวกของพื้นที่แม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าจากในพื้นที่ตำบลท่าค้าและพื้นที่ข้างเคียง และชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าค้าในการเดินทางมาซื้อขายสินค้า ตลาดน้ำท่าค้าด้วย เนื่องจาก ปรากฏการณ์น้ำขึ้น – น้ำลง ส่งผลให้ระดับน้ำในคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำรังและลำประโถง มีความแตกต่างกัน กล่าวคือเมื่อน้ำขึ้นทำให้ระดับน้ำในคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำรัง และลำประโถง สูงเพียงพอที่จะสามารถนำเรือออกจากอู่เรือ และพายเรือมาตามเส้นทางสู่ตลาดน้ำท่าค้าได้ แต่เมื่ออۇยในลักษณะของน้ำลง ทำให้ระดับน้ำในคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำรัง และลำประโถง ต่ำจนไม่สามารถที่จะนำเรือออกจากอู่เรือ และพายเรือมาตามเส้นทางสู่ตลาดน้ำท่าค้าได้ นั่นเอง

(๒) วิถีชีวิตรชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพโดยรอบตลาดน้ำท่าค้า

วิถีชีวิตรชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าค้าส่วนใหญ่ คือ การทำเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกมะพร้าวผลและมะพร้าวน้ำตาลเป็นหลัก รวมถึงอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่เป็นการพัฒนาต่อเนื่องมาจากการปลูกมะพร้าวน้ำตาล ได้แก่ การแปรรูปน้ำตาล มะพร้าวหรือน้ำตาลปีบ ส่วนกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจ และอาชีพที่รองลงมาที่ชัดเจนที่สุด คือ การซื้อขายสินค้า ณ ตลาดน้ำท่าค้า ซึ่งจะมีผู้ค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าจากทั้งในชุมชนตำบลท่าค้า และจากภายนอกชุมชนท่าคามารวมตัวกัน

ภาพรวมของวิถีชีวิตรชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชาวบ้านในตำบลท่าค้า คือ การทำอาชีพเกษตรกรรมนับตั้งแต่อดีตที่มีการทำสวนเตียนและการทำนา จนถึงการเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำสวนมะพร้าวผลและมะพร้าวน้ำตาล รวมถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของมะพร้าวน้ำตาล โดยผลผลิตจากในพื้นที่ของชุมชนตำบลท่าค้าดังกล่าวข้างต้น เป็นส่วนสำคัญของสินค้าที่มีการซื้อขาย ณ ตลาดน้ำท่าค้า ร่วมกับสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่สำคัญในชีวิตประจำวันนิดอื่นๆ ที่พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคานำมาซื้อขาย ดังนั้นความสามารถของชุมชนตำบลท่าค้าในการรักษาประสิทธิภาพการผลิตและป้อนสินค้าทางการเกษตรเข้าสู่ตลาดน้ำท่าค้าได้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ตลาดน้ำท่าค้าสามารถดำเนินการอยู่มาราช่วงปัจจุบัน กล้ายเป็น

ความสัมพันธ์ที่แนบเนื่องอย่างแยกไม่ออก จะนับติดกับการทำความจึงเป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนมะพร้าวในชุมชนต่ำบลท่าค้าได้มีโอกาสจัดสรรผลผลิตที่สามารถผลิตขึ้นได้เองบางส่วน มาซื้อขายกับพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าที่มาระดับชุมชนต่ำบลท่าค้า รวมถึงชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนต่ำบลท่าค้าที่ต้องการสินค้าเหล่านี้เพื่อการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน

ส่วนวิธีชีวิตชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพโดยรอบตลาดน้ำท่าค้าที่มีความสัมพันธ์ กับตลาดน้ำท่าค้าโดยตรงนั้น กล่าวคือ สินค้าที่มีการซื้อขายกันที่ตลาดน้ำท่าค้ามักจะเป็นสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผลผลิตทางการเกษตร อาหาร มะพร้าว สมุนไพร เทียน หอย เป็นต้น ซึ่งเป็นพืชที่มีการปลูกกันมากในแถบต่ำบลท่าค้า อำเภออัมพวา และต่ำบลจอมปึก และต่ำบลค่อนมะโนรา อ้าเกอบางคนที่ จะนับพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าบ้างคนที่ เป็นชาวสวนผลไม้ด้วยก็จะนำผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าค้า ทำให้ตลาดน้ำท่าค้ากลายเป็นแหล่งรายสินค้าอีกแห่งหนึ่ง ส่งผลให้ชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนต่ำบลท่าค้าต่างกันมาหาซื้อขายสินค้ากันที่นี่ด้วย นำมาซึ่งแรงงานใจต่อพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าคนอื่นๆ ที่มีภูมิลำเนาทั้งในและนอกชุมชนต่ำบลท่าค้าต่างกันนำสินค้าชนิดอื่นๆ มาซื้อขายเพิ่มเติมด้วย ซึ่งมักจะเป็นอาหารคาวหวาน เช่น ก๋วยเตี๋ยว หอยทอด ข้าวเหนียวมูล หน้าต่างๆ เป็นต้น กลายเป็นสภาวะการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างตลาดน้ำท่าค้ากับพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้ากับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนต่ำบลท่าค้าที่สามารถเข้าเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการได้ตามความสะดวกและความพึงพอใจนั้นเอง

(๓) วิถีชีวิตชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยรอบตลาดน้ำท่าค้า

วิถีชีวิตชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้านในพื้นที่ต่ำบลท่าค้าที่โดยเด่น คือ สังคมและวัฒนธรรมของชาวสวนมะพร้าว ซึ่งมีลักษณะที่เน้นการปฏิสัมพันธ์กันภายในครัวเรือนเป็นหลัก เนื่องจากมีการใช้แรงงานที่เป็นสมาชิกของครอบครัวทั้งหมดไปกับการดำเนินกิจกรรมในการปลูกและบำรุงรักษามะพร้าวผลและมะพร้าวน้ำตาล รวมถึงการปัดดงต่ำบล มะพร้าวเพื่อร่อนเอาน้ำตาลมะพร้าวหรือน้ำตาลใส่มาผลิตน้ำตาลมะพร้าวในรูปของน้ำตาลปีบ หรือน้ำตาลปีก ทำให้ชาวบ้านในชุมชนต่ำบลท่าค้าใช้เวลาตลอดวันไปกับการประกอบอาชีพการทำสวนมะพร้าว และการทำน้ำตาลมะพร้าวภายในครัวเรือน ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเกิดขึ้นทุกวัน ไม่มีวันหยุด โดยสมาชิกภายในครัวเรือนจะแบ่งงานกันทำในแต่ละกิจกรรม แบ่งความหมายได้อีก ความหมายหนึ่งว่าเป็นสังคมที่ไม่ได้มีเวลาาร่วมกันกลุ่มกัน หรือให้เวลา กับกิจกรรมทางสังคมมากนัก นอกจากนี้ รูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่มักตั้งบ้านเรือนอยู่ริมลำคลอง คำประโอด และอยู่ในสวนมะพร้าวของแต่ละครัวเรือน ไม่ได้มีการตั้งบ้านเรือนแบบรวมหมู่เป็นอาณาบริเวณของหมู่บ้านทำให้บ้านเรือนแต่ละหลังตั้งแยกกันอยู่ ก็ยังส่งผลให้มีเวลาปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครัวเรือนเป็นไปได้ยากมากขึ้น

แม้ว่าชุมชนตำบลท่าค้าเป็นสังคมที่ไม่ได้มีเวลาารวมกลุ่มกัน หรือให้เวลาในการกิจกรรมทางสังคมมากนัก แต่ก็ยังมีคุณลักษณะของการแสดงออกทางสังคมบางอย่างร่วมกันภายในได้ระยะเวลามีอยู่อย่างจำกัด นั่นคือการแสดงออกทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ร่วมกับต่อคนน้ำท่าค้า ได้แก่ งานแข่งขันกีฬาทางน้ำประจำปีของตลาดน้ำท่าค้า การรวมกลุ่มทำกิจกรรมการบริการของตลาดน้ำท่าค้า และการทำให้ตลาดน้ำท่าค้าเป็นพื้นที่เพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

งานแข่งขันกีฬาทางน้ำประจำปีของตลาดน้ำท่าค้า เป็นพื้นที่ทางสังคมอีกแห่งหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนมะพร้าวในชุมชนตำบลท่าค้ากับพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าทั้งที่มาจากการและนอกชุมชนตำบลท่าค้าได้มีโอกาส sama ปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งนี้การที่ชุมชนตำบลท่าค้าได้เลือกที่จะจัดงานในลักษณะและรูปแบบแบบนี้ ก็เนื่องมาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของชุมชนตำบลท่าค้าเป็นสำคัญที่มีคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำร่าง และลำประโถง อยู่ระหว่างจุดกระจายเต้มพื้นที่ชุมชนตำบลท่าค้าและซึ่งเป็นเครื่องข่ายทางน้ำที่สำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าค้าอีกด้วย อีกทั้งการที่ชุมชนตำบลท่าค้ายังเป็นที่ตั้งของตลาดน้ำท่าค้า ตลาดน้ำที่สำคัญของการซื้อขายสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันของชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าค้า ทำให้มีพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าที่มิใช่เฉพาะที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนตำบลท่าค้าเท่านั้น หากแต่ยังมีพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าที่มีภูมิลำเนาจากที่อื่น เช่น อำเภอ bang คนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม และอำเภอเด่นสะดวก จังหวัดราชบุรี มาซื้อขายสินค้าที่ตลาดน้ำท่าค้าแห่งนี้ด้วย ดังนั้นกิจกรรมอันเนื่องมาจากการบูรณะเนียมและประเพณีในมุ่มนองของการแข่งขันกีฬาทางน้ำดังกล่าวเป็นจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้าที่มีภูมิลำเนาทั้งที่อยู่ในและนอกชุมชนตำบลท่าคากับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าค้าในที่สุดด้วย

ส่วนการรวมกลุ่มทำกิจกรรมการบริการของตลาดน้ำท่าค้า คือการที่ชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าค้าใช้ช่องทางจากการปฏิสัมพันธ์กันในทางสังคม รวมกลุ่มกันพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการเพื่อสนับสนุนก่อต้นก่อต่องเพื่อยกระดับชีวิตริมแม่น้ำไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าค้า ที่ประสงค์จะสัมผัสกับบรรยากาศของวิถีชีวิตชุมชนชาวสวนมะพร้าวและสองฝั่งลำน้ำ รวมถึงให้คุณค่าต่อเอกลักษณ์ของวิถีการค้าขายน้ำพื้นน้ำระหะว่างพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้า กับชาวบ้านทั้งในชุมชนและนอกชุมชนตำบลท่าคากองตลาดน้ำท่าค้า ด้วยการให้บริการบ้านพักเพื่อค้างคืนในรูปของการทำไอมสเตอร์ โดยมีข้อตกลงในการจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักตามบ้านพักไอมสเตอร์ของสมาชิกกลุ่มไอมสเตอร์ ซึ่งจะดำเนินการหมุนเวียนเข้าพักในแต่ละหลังตามลำดับ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาพักไอมสเตอร์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการค้าร่วมกับวิถีชีวิตของชาวสวนมะพร้าว และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าค้า ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงเป็นที่สุด

สำหรับการทำให้ตลาดน้ำท่าคาเป็นพื้นที่เพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนั้น เห็นได้ว่า ตลาดน้ำท่าคาเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้สังคมและวัฒนธรรมของชาวสวนมะพร้าวในชุมชน ดำเนินต่อมาได้มีโอกาสสร้าง และสัมผัสกับโอลิมปิกน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนดำเนิน ชาวบ้านในชุมชนดำเนินต่อมาที่ร่วมกับค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนดำเนิน ดำเนินต่อมา เช่น ในอำเภอบางกอกน้ำ และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม หรือจาก จังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี เป็นต้น

ทุนทางสังคมของชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคาที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา

(๑) ทุนวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาและการสืบทอดของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนดำเนินต่อมา นับเป็น ลักษณะอย่างหนึ่งของทุนวัฒนธรรมที่เกี่ยวพันกับตลาดน้ำท่าคา ซึ่งเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และสืบทอดต่อๆ กันมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยมีสถาบันทางสังคมอย่างสถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่ช่วยสนับสนุนภูมิปัญญาและการสืบทอดในการดำรงวิถีการดำเนิน ชีวิตอย่างเป็นแบบแผน โดยใช้วิธีการถ่ายทอดวิธีการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยการทดลองและ ปฏิบัติจริง มิใช่การเรียนรู้จากการศึกษาผ่านทางทฤษฎี หรือผ่านทางสถาบันการศึกษา ภูมิปัญญาและการสืบทอดประสบการณ์นี้ จึงต้องอาศัยความสามารถในการสังเกต และการลงมือ ปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาและการสืบทอดประสบการณ์จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ในที่นี้ภูมิปัญญาและการสืบทอดที่สนับสนุนการดำรงอยู่ของตลาดน้ำท่าคา ได้แก่ ทักษะ การพายเรือ ทักษะการค้าขาย และทักษะการสังเกตปรากฏการณ์น้ำที่น้ำ น้ำลง

นอกเหนือจากภูมิปัญญาและการสืบทอดแล้ว การที่ตลาดน้ำท่าคาเป็นพื้นที่ทาง สังคมที่สำคัญแห่งหนึ่งของชุมชนดำเนินต่อมา ทำให้มีการนำมาผูกโยงเข้ากับงานประเพณีประจำปี ของชุมชนดำเนินต่อมาด้วย นั่นคือการจัดการแข่งเรือหรือการแข่งขันกีฬาทางน้ำภายในชุมชนดำเนิน ตลาดน้ำเอง โดยเป็นงานประเพณีที่จัดขึ้นในช่วงควบคู่กับวันคลอกระยะ คือ วันขึ้น ๑๒ ค่ำ หรือ ๑๓ ค่ำ หรือ ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ นั่นคือการแข่งเรือหรือการแข่งขันกีฬาทางน้ำ จึงเป็น ประเพณีที่หล่อหลอมความสมัครสมานสามัคคี และความมีน้ำใจในหมู่คณะของชาวบ้านและ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในชุมชนดำเนินต่อมาและพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาเข้าไว้ด้วยกัน

(๒) ทุนบุคคล

จรัญ เจือไทย ได้ร่วมกับชาวบ้านในชุมชนดำเนินต่อมาท่าคา และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำ ท่าคาเลือกที่จะร่วมกับชาวบ้านในชุมชนดำเนินต่อมาท่าคาทางด้านเศรษฐกิจ จึงได้หาวิธีเพิ่ม กลุ่มเป้าหมายให้กับตลาดน้ำท่าคาด้วยการหาวิธีการดึงกลุ่มลูกค้ากลุ่มใหม่ที่สามารถเพิ่มรายได้ใน ระบบเศรษฐกิจให้แก่ตลาดน้ำท่าคาและชุมชนดำเนินต่อมา ซึ่งในที่นี้ คือ นักท่องเที่ยวทั่ง

ชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยการเพิ่มวันซื้อขายในทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ นอกจากนี้จากในทุกวันขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ด้วยเหตุผลว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศมีความสะดวกในการมาเที่ยวตลาดน้ำท่าคาได้มากกว่าการมาตามวันนัดในระบบปฏิทินทางจันทรคติ ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมให้ตลาดน้ำท่าคาสามารถลีบเนื่องสถานะพื้นที่ทางสังคมให้กับชุมชนตำบลท่าคาต่อไปได้อีกด้วย ขณะนี้ จรูญ เจือไทย จึงเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับการเป็นทุนบุคคลที่มีบทบาทในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการดำรงอยู่ของตลาดน้ำท่าคาให้เป็นตลาดน้ำที่สำคัญต่อชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา รวมถึงช่วยส่งเสริมนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ได้ประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แนววิถีชีวิตการค้าขายทางน้ำแบบไทยในอดีต จากการจัดตลาดน้ำท่าคาในทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ นอกจากนี้จากการมีในวันขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ อีกด้วย

(๓) ทุนเครือข่ายและความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายความสัมพันธ์ของพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาด้วยกัน และพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา กับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาในแง่มุมต่างๆ นำมาซึ่งการเกิดเครือข่ายของความสัมพันธ์ร่วมกันที่ช่วยเกื้อหนุนการทำหน้าที่พื้นที่ทางสังคมของตลาดน้ำท่าคา นั่นคือเครือข่ายความสัมพันธ์ของการซื้อขายสินค้าทางการเกษตรระหว่างครัวเรือน ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ของครัวเรือนที่มีการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรที่แต่ละครัวเรือนสามารถผลิตได้ระหว่างกัน และครัวเรือนที่มีสมาชิกเป็นพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่นำสินค้าทางการเกษตรเหล่านั้นไปซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคา ทำให้พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคามีลินค์มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคามากมายตามแต่ฤดูกาลและปริมาณของสินค้าเกษตรนั้นๆ ตลาดน้ำ ท่าคา จึงอุดมไปด้วยสินค้าทางการเกษตรมากมายที่พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคานำมาซื้อขายระหว่างกันหรือซื้อขายกับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

นอกจากนี้เครือข่ายความสัมพันธ์ดังกล่าวที่มีความเข้มแข็ง กล่าวคือเครือข่ายความสัมพันธ์ร่วมกันของพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา กับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา มีการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันในการจัดตลาดน้ำท่าคาเพิ่มขึ้นในทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ นอกจากนี้จากการจัดในวันขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อการจัดตลาดน้ำท่าคาในทุกวันเสาร์ – อاثิตย์ มิใช่วิถีการค้าขายในแบบดั้งเดิม คือ ในวันขึ้นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ซึ่งเป็นการค้าขายทุก ๕ วัน ขณะนี้ หากเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มีภูมิลำเนาทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคากับชาวบ้าน

ทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาไม่เข้มแข็ง ก็ยังนักที่ติดตามน้ำท่าคาในทุกวันเสาร์ – ออาทิตย์ จะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนเหมือนในปัจจุบัน

(๔) ทุนภูมิศาสตร์

ในพื้นที่ตำบลท่าคาอุดมไปด้วยคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำร่าง และลำประโอด โอบไวเป็นเครือข่ายลึกลับ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการดำรงอยู่ของติดตามน้ำท่าคา กล่าวคือ เป็นเครือข่ายทางน้ำที่ทำให้พ่อค้าแม่ค้าติดตามน้ำท่าคาทั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในและนอกชุมชนตำบลท่าคา และชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา มีความสะดวกสบายต่อการพายเรือจากบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำร่าง และลำประโอด มาที่ติดตามน้ำท่าคาได้อย่างสะดวก และรวดเร็วจากทุกทิศทุกทาง จึงเป็นผลสนับสนุนทำให้ติดตามน้ำท่าคา สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อการซื้อขายสินค้าระหว่างพ่อค้าแม่ค้าติดตามน้ำท่าคา กับชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาajanถึงปัจจุบัน นั่นเอง

นอกจากการสนับสนุนให้พ่อค้าแม่ค้าติดตามน้ำท่าคาทั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในและนอกชุมชนตำบลท่าคา และชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา มีความสะดวกสบายต่อการพายเรือ มาที่ติดตามน้ำท่าคาได้อย่างง่ายดายแล้ว ทุนภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเฉพาะของตำบลท่าคา ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าคาทำการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นดินเพื่อการเกษตรกรรมให้อยู่ในรูปของสวนยกร่อง เพื่อเพิ่มผลผลิตสินค้าทางการเกษตร กือ มะพร้าว รวมถึงพืชผักผลไม้ชนิดอื่นๆ และสินค้าแปรรูป เช่น น้ำตาลมะพร้าว หรือน้ำตาลปีบ หรือน้ำตาลปีก ซึ่งผลผลิตส่วนเกินบางส่วนที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ ถูกนำมาซื้อขายที่ติดตามน้ำท่าคา ชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจึงสามารถเลือกซื้อสินค้าเหล่านี้ได้ตามความพอใจ

ในส่วนของทุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับติดตามน้ำท่าคนนี้ เมื่อศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลภาคสนามจากการรวบรวมในพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคาอย่างรอบด้านแล้ว พบว่าประกอบไปด้วยทุนวัฒนธรรม ทุนบุคคล ทุนเครือข่ายและความสัมพันธ์ และทุนภูมิศาสตร์ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดทุนทางสังคมภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่องวิถีชีวิตชุมชนกับติดตามน้ำท่าคา ซึ่งประกอบไปด้วยทุนวัฒนธรรม ทุนบุคคล ทุนเครือข่าย ความสัมพันธ์ และสำนึกของความเป็นชุมชน ทุนทรัพยากรธรรมชาติ และทุนองค์กร จึงพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ทุนทางสังคมที่ได้จากการศึกษาในพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคาไม่พบว่ามีทุนทางสังคมในส่วนของสำนึกของความเป็นชุมชน ทุนทรัพยากรธรรมชาติ และทุนองค์กร แต่กลับมีข้อค้นพบใหม่ในส่วนของทุนทางสังคมที่ไม่มีการกล่าวถึงภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่องวิถีชีวิตชุมชนกับติดตามน้ำท่าคา นั่นคือ ทุนภูมิศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินอยู่ของตลาดน้ำท่าคา กับวิถีชีวิตชุมชนโดยรอบตลาดน้ำท่าคา

ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินอยู่ของตลาดน้ำท่าคาที่มีมาบันไดต่อจีดีจีวนจนถึงปัจจุบันกับวิถีชีวิตชุมชนในชุมชนตำบลท่าคา พนวจตลาดน้ำท่าคาสามารถดำเนินอยู่มาได้จนถึงปัจจุบัน ไม่สูญหายหรือเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เล็กเช่นในอดีตไปกับกาลเวลาที่เคลื่อนผ่านบนความเปลี่ยนแปลงของกระแสการพัฒนาระบบการคมนาคมทางบก กับกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เหมือนเช่นตลาดน้ำแห่งอื่นๆ ในจังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องมาจากวิถีชีวิตชุมชนทางด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน วิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชุมชน และวิถีชีวิตด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ยังคงมีบทบาทที่สูงยิ่งในการสนับสนุนให้ตลาดน้ำท่าคาสามารถดำเนินอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะประสบกับการรุกคืบของการคมนาคมทางบกและกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามที่ แต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าแม่ค้า แม่ค้าตลาดน้ำท่าคา ชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา และเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ก็หากล่าวถูกต้องจะต้องเชี่ยวชาญดังกล่าวด้วยการแยกตลาดน้ำท่าคาเพื่อสนองตอบต่อการท่องเที่ยวของชาวไทยและชาวต่างประเทศในทุกวันเสาร์ – อาทิตย์นักงานจากการเปิดตลาดน้ำท่าคาตามวิถีการค้าขายแต่เดิมในวันขึ้นบิ๊นและข้างแรม ทุก ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ แต่ทั้งนี้เอกสารนี้ของตลาดน้ำท่าคาแต่เดิมไม่ว่าจะเป็นในมิติด้านช่วงวันเวลาที่มาซื้อขาย พื้นที่ที่มาซื้อขาย สินค้าที่มาซื้อขาย และผู้คนที่มาซื้อขาย ยังคงรักษาเอาไว้ได้บางส่วนไม่ผันเปลี่ยนไปตามกระแสโลกภัยวัตน์ที่แผ่ขยายเข้ามากถึงตลาดน้ำท่าคาและชุมชนตำบลท่าคาเตียงทั้งหมด

สำหรับวิถีชีวิตชุมชนทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน วิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชุมชน และวิถีชีวิตด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนี้ อย่างที่ได้สรุปไว้ข้างต้นแล้วว่ามีความสัมพันธ์กับตลาดน้ำท่าคาเพื่อให้ตลาดน้ำท่าคาสามารถดำเนินอย่างต่อเนื่อง แต่มีพิจารณาในภาพรวมของวิถีชีวิตชุมชนทั้ง ๓ ด้าน ทั้งด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ และด้านสังคมและวัฒนธรรม พนวจ การที่ตำบลท่าคามีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ประกอบไปด้วยคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำาราง และลำประโถง เชื่อมโยงถึงกันเปรียบเสมือนเป็นเครื่องข่ายไบแมงมุน นั้นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยกำหนดคุณลักษณะของวิถีชีวิตชุมชนของชาวบ้านในชุมชน ตำบลท่าคาทุกด้านแทนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการนิยมสร้างบ้านเรือนให้อยู่ติดหรือใกล้กับคลองเครื่องข่ายทางน้ำ เพื่อการใช้ประโยชน์จากเครื่องข่ายทางน้ำเหล่านี้ ลึกลงนาคบ้างครัวเรือนที่มีได้มีพื้นที่อยู่ติดกับคลองเครื่องข่ายทางน้ำสาธารณะต้องขุดทางน้ำโดยใช้แรงงานมนุษย์เพื่อให้เข้าถึงพื้นที่ในความ

ครอบครองของตนเองโดยที่เดียว นอกจานนี้ยังช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนดำเนินการทำสามารถสังเกต ปรากฏการณ์น้ำขึ้น – น้ำลง ได้ง่ายอีกด้วย เนื่องจากปรากฏการณ์น้ำขึ้น – น้ำลง ทำให้ระดับน้ำในคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลาร่าง และลำปะโถง มีระดับที่สูง – ต่ำ แตกต่างกัน คล้ายเป็นเงื่อนไขในเบื้องต้นของชาวบ้านในชุมชนดำเนินการทำสำหรับการตัดสินใจใช้เรือพายเพื่อ ประโภชน์ในกิจกรรมต่างๆ เพราะการใช้เรือพายสำหรับสัญจรไปตามคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลาร่าง และลำปะโถงนั้น ต้องมีระดับน้ำที่สูงพอเหมาะสม หากระดับน้ำตื้นเกินไปอาจทำให้ เรือเกยตื้นและไม่สามารถพายต่อไปได้

นอกจากนี้ลักษณะทางภูมิศาสตร์ยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่กำหนดคุณลักษณะของวิถีชีวิตชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพอีกด้วย กล่าวคือลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่อุดมไปด้วยเครื่องข่ายทางน้ำ และยังอยู่ใกล้กับแม่น้ำแม่กลองและอ่าวไทย การเกิดปรากฏการณ์น้ำขึ้น – น้ำลง นำมาซึ่งการเกิดระบบ ๓ น้ำ คือ น้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด ในพื้นที่ตำบลท่าคา ซึ่งโดยปกตินิดพันธุ์ของพืชที่ทนต่อความเข้มข้นของความเค็มในระดับที่สูงได้ และสามารถให้ผลผลิตที่เป็นประโยชน์ต่อการซื้อขายในห้องตลาดได้ ที่มีแต่เฉพาะมะพร้าวเท่านั้น จึงไม่เป็นเรื่องที่ประหลาดใจที่พื้นที่ตำบลท่าคาจะเติบโตด้วยต้นมะพร้าว อีกทั้งเครื่องข่ายทางน้ำในพื้นที่ตำบลท่าคาที่แผ่ขยายเชื่อมต่อถึงกัน ยังทำให้เกิดอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าวอีก อาชีพหนึ่งด้วย นั่นคืออาชีพฟ้อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วฟ้อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคามักเป็นชาวบ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลท่าคา มีบางส่วนที่มีภูมิลำเนานอกตำบลท่าคา จึงเป็นเหตุเป็นผลที่ว่าฟ้อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาจึงมักเป็นชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าคามากกว่า เพราะการเดินทางจากครัวเรือนมาเยี่ยงตลาดน้ำท่าคาสามารถทำได้สะดวกสบายรวดเร็วกว่า

ส่วนคุณลักษณะของวิถีชีวิตชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรมกีเข่นเดียวกันที่สูงกำหนดด้วยเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเครือข่ายทางน้ำที่แผ่ขยายเชื่อมต่อถึงกัน กล่าวคือชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคา มีการตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายไปตามแนวเครือข่ายทางน้ำ และประกอบอาชีพการทำสวนมะพร้าว และการทำนาตามแม่น้ำคลองเวลาทั้งวัน และทุกวันทำให้เวลาในการเข้ากกลุ่มทางสังคมโดยทั่วไปเป็นไปได้น้อย ยกเว้นการแสดงออกทางสังคมผ่านเครือข่ายทางน้ำอย่างคล่องสายหลัก คล่องสาขา แพรก ลำร่าง และลำประโถง นั่นคืองานแบ่งขันกีฬาทางน้ำประจำปีของตลาดน้ำท่าคา และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยมีตลาดน้ำท่าคาเป็นศูนย์กลาง ดังนั้nlักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเครือข่ายทางน้ำจึงเป็นตัวช่วยให้มีการเข้าสังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าคาในช่วงเวลาที่พิเศษ อย่างงานประเพณีประจำปี หรือการจัดตลาดน้ำท่าคาในช่วงในวันข้างหนึ่งและข้างแรม ทุก ๆ ๒ คำ ๑ และ ๑๒ คำ

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินรักษาเอกสารลักษณ์ของตลาดน้ำท่าคา

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น มีข้อเสนอแนะต่อชุมชนตำบลท่าคาและตลาดน้ำท่าคา ดังนี้

(๑) การรักษาสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญของพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคา อันได้แก่ระบบเครือข่ายทางน้ำทั้งคลองสายหลัก คลองสาขา แพรก ลำารง และลำประโถงที่โอบไว้ซึ่งต่อถึงกัน เป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดอนาคตการดำเนินอยู่ของตลาดน้ำท่าคาในฐานะพื้นที่ทางสังคม เพื่อการซื้อขายสินค้าที่จำเป็นต่อการดำเนินชีพของชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคา ขณะนี้ การร่วมกันรักษาสภาพทางภูมิศาสตร์ของเครือข่ายทางน้ำในพื้นที่ชุมชนตำบลท่าคาให้คงอยู่ ย่อมเป็นผลดีต่อตลาดน้ำท่าคาอย่างแน่นอนในการดำเนินสถานะของการเป็นพื้นที่ทางสังคม เพื่อการซื้อขายสินค้าระหว่างพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาและชาวบ้านทั้งในและนอกชุมชนตำบลท่าคาตลอดไป

(๒) การคงรักษาวันเวลาที่มาซื้อขายของตลาดน้ำท่าคา

จุดเด่นของตลาดน้ำท่าคาที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การซื้อขายสินค้าในวันข้างหนึ่นและข้างแรก ทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ ดังนั้น หากตลาดน้ำท่าคาไม่สามารถธำรงรักษาเอกสารลักษณ์ ของวันเวลาที่มาซื้อขายสินค้าในวันข้างหนึ่นและข้างแรก ทุก ๒ ค่ำ ๑ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ เอาไว้ได้แล้ว สถานะของการดำเนินอยู่ของตลาดน้ำท่าคาย่อมต้องต้องประสบกับปัญหาอย่างแน่นอน ในท้ายที่สุด ตลาดน้ำท่าคาจะย่อมต้องสูญเสียเอกสารลักษณ์ของการเป็นตลาดน้ำเพื่อชุมชนแห่งสุดท้ายของจังหวัด สมุทรสงครามตลอดไป

(๓) การปักหมุดอาชีพพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา

พ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาคนมากเป็นหลุบๆ ที่มีอายุเกิน ๕๐ ปี ขึ้นไปเกือบทั้งหมด บางส่วนเป็นพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาเกิน ๕ ปีขึ้นไป อิกบางส่วนเป็นพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาที่มาซื้อขายที่ตลาดน้ำท่าคาอ่อนกว่า ๕ ปี ซึ่งเป็นการบ่งบอกลักษณะบางอย่างที่เกี่ยวพันกับอนาคตของตลาดน้ำท่าคา จึงควรส่งเสริม ให้เห็นคุณค่าของการทำอาชีพพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคาแก่ชาวบ้านในวัยนักเรียน และวัยหนุ่มสาว เพื่อปักหมุดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพพ่อค้าแม่ค้าตลาดน้ำท่าคา เพื่อว่าจะช่วยสร้าง สถานะของตลาดน้ำท่าคาให้เป็นสถานที่สำคัญสำหรับการเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นของชุมชนตำบล ท่าคาต่อไปได้

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตำบลท่าคาและตลาดน้ำท่าคา ดังนี้

(๑) การทำประชาคมที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคา

จากการที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคา ส่งผลให้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำท่าคาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยชาวบ้านในชุมชนตำบลท่าคาเอง และโดยหน่วยงานรัฐ ซึ่งแม้ว่าจะไม่เกิดความขัดแย้งขึ้นสำหรับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวในหมู่ชาวบ้านในตำบลท่าคา ทว่าการดำเนินการใดๆ ก็ตามย่อมต้องมีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ฉะนั้นจึงควรที่จะมีการทำประชาคมชาวบ้านทั้งหมดในตำบลท่าคา โดยมีองค์กรบริหารส่วนตำบลท่าคาเป็นแกนนำ เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรม และสามารถหาแนวร่วมในการสนับสนุนการทำกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

(๒) การพิจารณาตราการหรือกฎหมายที่ควรปฏิบัติในการซื้อขายสินค้า หรือการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำท่าคา

ควรที่จะออกมาตรการหรือกฎหมายที่ควรปฏิบัติในการซื้อขายสินค้า หรือการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำท่าคา เพื่อให้เกิดความเสมอภาค หรือการได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อขายสินค้า หรือการบริการที่ตลาดน้ำท่าคา เช่น การกำหนดราคากลางของสินค้าเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ซื้อ การตรวจสอบเครื่องชั่งน้ำหนักให้ได้มาตรฐาน การควบคุมคุณภาพของสินค้าที่มีการซื้อขาย เป็นต้น

(๓) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายสินค้าของตลาดน้ำท่าคา

การมีศูนย์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายสินค้าของตลาดน้ำท่าคาดังอยู่ใกล้กับตลาดน้ำท่าคาเพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้ามาเรียนรู้โดยสัมผัสโดยตรง ให้ระยะเวลาอันจำกัด ก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้คุ้มค่ากับตลาดน้ำท่าคาได้อย่างลึกซึ้งที่สุด และเนื้อถิ่นอื่นๆ ได้ เป็นการสะสมองค์ความรู้เกี่ยวกับตลาดน้ำท่าคาที่สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้คนรุ่นใหม่ของชุมชนตำบลท่าคาได้เรียนรู้ และตระหนักรู้ถึงความสำคัญของพื้นที่ทางสังคมอย่างตลาดน้ำท่าคา อันจะนำไปสู่สำนึกรักชุมชนของตนเองในที่สุด

บรรณานุกรม

กิตติพง ใจบุญ. (๒๕๔๕). ตลาดกับวิถีชีวิต บทสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องตลาดในสังคมไทย. ใน สมรักษ์ ชัยลิงห์กานานนท์ (บรรณาธิการ). ตลาดในชีวิต ชีวิตในตลาด (น.๑๕ – ๑๐๒). กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาลิรินทร์(องค์การมหาชน).

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๒). ๑๕ ตลาดบก ๑๖ ตลาดน้ำ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

บุคลธร เดชะวนากร. (๒๕๔๕). แม่ค้าตลาดน้ำ : วิถีชีวิตและการดำรงอุดมคุณของชุมชน.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาวิชาการพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ.
ราตรี โอดเพ็งพัฒน์. (๒๕๔๓). ตลาดน้ำ: วิถีชีวิตของเกษตรกรภาคกลาง. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

สรจิต ชิรเวทย์. (๒๕๔๗). ถนนเมือง. สมุดลงrogram : ห้องค้าจังหวัดสมุทรสงคราม.